

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 9 Ebrill 2019

- PRESENNOL:** Y Cyngorydd Gwilym O Jones (Cadeirydd)
Y Cyngorydd Robert Llewelyn Jones (Is-gadeirydd)
- Cynghorwyr T LI Hughes MBE, Vaughan Hughes, Alun Roberts, Dafydd Roberts, Margaret M Roberts a Nicola Roberts.
- Y Cyngorydd R A Dew - Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd (ar gyfer eitem 4).
- Y Cyngorydd R Meirion Jones - Aelod Portffolio Addysg, Ieuencid, Llyfrgelloedd a Diwylliant (ar gyfer eitem 5).
- Mrs Anest Frazer – Yr Eglwys yng Nghymru,
Mr Keith Roberts – Yr Eglwys Gatholig Rufeinig
Mr Dafydd Gruffydd – Rheolwr Gyfarwyddwr – Menter Môn
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, Cymunedau a Gwella Gwasanaethau),
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd (ar gyfer eitem 4),
Prif Swyddog Cynllunio (DFJ) (ar gyfer eitem 4),
Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant (GMH) (ar gyfer eitem 5),
Rheolwr Sgrwtini (AD),
Swyddog Sgrwtini (GWR),
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorwyr Glyn Haynes, K P Hughes.
- HEFYD YN BRESENNOL:** Y Cyngorydd Llinos M Huws – Arweinydd y Cyngor

1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Datganodd y Cyngorydd Nicola Roberts ddiddordeb sy'n rhagfarnu yn eitem 4 – Canllaw Cynllunio Atodol – Cynnal a Chreu Cymunedau Nodedig a Chynaliadwy (Drafft yn dilyn Ymgynghoriad Cyhoeddus) ac nid oedd yn bresennol yn ystod y drafodaeth na'r bleidlais ar y mater.

Mewn perthynas â thrafodaethau ar eitem 4 – Canllaw Cynllunio Atodol – Cynnal a Chreu Cymunedau Nodedig a Chynaliadwy (Drafft yn dilyn Ymgynghoriad Cyhoeddus), datganodd y Cynghorwyr T LI Hughes MBE, Vaughan Hughes a Dafydd Roberts eu bod yn aelodau o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

Dywedodd y Cynghorydd R A Dew, er nad oedd yn aelod o'r Pwyllgor Sgriwtini, ei fod yn datgan diddordeb mewn perthynas ag eitem 4 – Canllaw Cynllunio Atodol – Cynnal a Chreu Cymunedau Nodedig a Chynaliadwy (Drafft yn dilyn Ymgynghoriad Cyhoeddus).

3 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Mawrth, 2019 yn gywir.

4 CANLLAW CYNLLUNIO ATODOL – CYNNAL A CHREU CYMUNEDAU NODEDIG A CHYNALIADWY (DRAFFT YN DILYN YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS)

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Rheolwr Polisi Cynllunio – Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd (Gwynedd a Môn) mewn perthynas â'r uchod.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd fod y Cyngor wedi mabwysiadu Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn ym mis Gorffennaf 2017 a'i fod yn weithredol am y cyfnod hyd at 2026. Er bod y Cynllun Datblygu'n cynnwys polisiâu sy'n caniatáu i'r Awdurdod Cynllunio Lleol wneud penderfyniadau cyson a thryloyw ar geisiadau datblygu, nid yw'n gallu darparu'r holl wybodaeth sydd ei hangen ar Swyddogion a darpar ymgeiswyr i lywio cynigion yn lleol. Er mwyn darparu'r wybodaeth fanwl hon, mae'r Cynghorau'n paratoi cyfres o Ganllawiau Cynllunio Atodol (CCA) i gefnogi'r Cynllun a darparu canllawiau manylach ar amrywiaeth o bynciau a materion er mwyn cynorthwyo i ddehongli a gweithredu polisiâu a chynigion y Cynllun. Rhoddodd Aelodau'r Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (sydd yn cynnwys nifer cyfartal o aelodau o Wynedd ac Ynys Môn) ystyriaeth i'r drafft cychwynnol ac, yn dilyn ymgynghori ar y CCA, bydd y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd yn penderfynu a yw'r canllaw yn addas i'w fabwysiadu yn ei gyfarfod ar 23 Mai, 2019.

Adroddodd y Prif Swyddog Cynllunio mai pwrpas yr adroddiad yw codi ymwybyddiaeth aelodau'r Panel Sgriwtini am ddatblygiad y Canllaw Cynllunio Atodol: Cynnal a chreu cymunedau nodedig a chynaliadwy er mwyn sicrhau y creffir arno cyn i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd benderfynu a yw'n addas i'w fabwysiadu yn ei gyfarfod ar 23 Mai, 2019. Nodwyd fod y Pwyllgor Craffu Cymunedau (Cyngor Gwynedd) wedi trafod yr adroddiad ar 4 Ebrill, 2019. Ar ôl iddo gael ei gymeradwyo, bydd y canllaw yn ystyriaeth cynllunio perthnasol wrth ddelio gyda cheisiadau cynllunio a bydd rhaid i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion ddilyn y canllawiau o fewn y CCA. Yn ogystal bydd Llywodraeth Cymru a'r Arolygiaeth Gynllunio yn rhoi pwys i Ganllawiau Cynllunio Atodol sy'n gyson â chynlluniau datblygu lleol.

Mae'r Canllaw Cynllunio Atodol yn ceisio sicrhau fod y Polisiâu canlynol yn ymwneud â datblygu cynaliadwy yn cael eu hymgorffori yn y broses ddatblygu:-

- PS1 – Yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig;
- PS5 - Datblygu Cynaliadwy
- PS6 – Lliniaru effeithiau Newid Hinsawdd

Pwrpas y CCA a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn yn darparu canllawiau manwl ar bolisiau penodol er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu gweithredu'n effeithiol ac yn gyson ar draws ardal y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Ni all canllawiau newid polisiau neu gynigion a nodir yn y Cynllun Datblygu Lleol ac ni ellir cyflwyno polisiau newydd trwy Ganllawiau Cynllunio Atodol.

Dyweddod y Prif Swyddog Cynllunio fod Atodiad 1 yr adroddiad yn cyfeirio at yr ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd mewn perthynas â'r CCA rhwng 3 Rhagfyr 2018 a 31 Ionawr 2019. Nodwyd y derbyniwyd 88 o sylwadau gan 8 o gynrychiolwyr/sefydliadau; cafodd y rhan fwyaf o'r sylwadau eu derbyn heblaw am y materion a gyflwynwyd a oedd yn golygu newid polisiau cynllunio neu a oedd yn cyfeirio at faterion yr oedd y CCA yn mynd i'r afael â nhw'n barod. Mae Atodiad 2 ynghlwm i'r adroddiad yn gopi drafft o'r CCA. Fodd bynnag, mae angen golygu'r adroddiad er mwyn cynnwys yr holl newidiadau a argymhellwyd.

Rhennir y Canllaw yn dair Adran. Mae Adran 1 yn darparu canllawiau ar bolisiau o fewn y Cynllun sydd yn caniatáu datblygiadau sy'n hanfodol i greu lleoedd nodedig a chynaliadwy. Mae Adran 2 (a'r rhan fwyaf o Atodiadau'r Canllaw) yn ymdrin yn benodol â sut i gymhwyso Polisi PS1, Yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig. Mae Atodiad 6 yn rhoi enghreifftiau o gamau/gweithgareddau y gellir eu hymgorffori mewn datblygiadau a/neu ofyn amdanynt er mwyn gwneud y datblygiad yn dderbyniol (mewn perthynas â chynllunio defnydd tir). Mae Atodiadau 7 ac 8 yn darparu methodoleg ar gyfer cynnal asesiadau effaith perthnasol. Mae Adran 3 yn nodi arolygon a dogfennau y mae'n rhaid eu cyflwyno gyda'r cais cynllunio, yn ddiabynnol ar natur, graddfa a lleoliad y datblygiadau arfaethedig.

Amlinellodd y Swyddog y camau nesaf a'r amserlen mewn perthynas â'r CCA a nododd y bydd y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd, yn ei gyfarfod ar 23 Mai 2019, yn ystyried y sylwadau a gyflwynwyd gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau a'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio; yr adborth a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad cyhoeddus; copi drafft terfynol o'r Canllaw Cynllunio Atodol er mwyn penderfynu a yw'r Canllaw'n addas i'w fabwysiadu (ac, o ganlyniad, gymryd lle'r Canllaw Cynllunio Atodol presennol sy'n rhoi sylw i'r pwnc hwn).

Rhoddodd y Pwyllgor ystyriaeth i'r adroddiad a chodwyd y prif faterion canlynol:-

- Cyfeiriwyd at y ffaith y derbyniwyd 88 o sylwadau ar y CCA. Gofynnwyd a oedd y gwasanaeth yn siomedig â nifer y sylwadau a dderbyniwyd a nodwyd na dderbyniwyd unrhyw sylwadau gan Gynghorau Cymuned ar Ynys Môn. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio fod yr holl Gynghorau Cymuned wedi cael cyfle i ymateb ond ei bod yn bwysig nodi mai sylwedd y sylwadau sy'n bwysig o safbwynt y CCA; mae'r holl sylwadau a dderbyniwyd wedi bod yn rhai adeiladol;
- Gofynnwyd a fyddai'r CCA yn arwain at newid polisiau cynllunio mewn amser. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio fod y cynllun yn cael ei fonitro'n barhaus ac

y defnyddir dangosyddion perfformiad fel rhan o'r broses honno ac y gallai hynny arwain at newid polisiau cynllunio.

- Gofynnwyd a yw'r broses o fewn y broses gynllunio yn ddigon cadarn i ddiogelu'r laith Gymraeg a'r diwylliant mewn cymunedau gwledig pan gyflwynir cais cynllunio mawr. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio nad yw'r CCA presennol a ddefnyddir ar hyn o bryd (a fabwysiadwyd o dan y cynllun datblygu blaenorol) yn darparu'r canllawiau mwyaf diweddar o ran methodoleg yn ymwneud ag asesiadau iaith. Bydd y CCA drafft a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn yn darparu canllawiau i ddatblygwyr ynglŷn â phrosesau angenrheidiol ac yn sicrhau fod gwybodaeth graidd ynglŷn â'r laith Gymraeg a diwylliant yn cael ei gyflwyno gyda cheisiadau cynllunio ac yn caniatáu i datblygwyr ddiffinio gofynion y CCA o fewn y cyd-destun hwn;
- Cyfeiriwyd at y ffaith y gallai penderfyniadau a wneir gan y ddau Bwyllgor Cynllunio gael eu herio a bod modd cyflwyno apêl i Lywodraeth Cymru. Cwestiynwyd a yw'r CCA a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn yn ddigon cadarn i fedru herio penderfyniadau apêl. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio fod Llywodraeth Cymru yn rhoi pwys sylweddol ar Ganllawiau Cynllunio Atodol sy'n gyson â'r Cynllun Datblygu Lleol a fabwysiadwyd;
- Nodwyd y gallai datblygiadau mawr posib ar yr Ynys, h.y. datblygiadau Bluestone a Thraeth Newry, gael effaith ar yr laith Gymraeg. Dywedodd yr Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd mai pwrpas y canllawiau o fewn y CCA yw diogelu a chryfhau'r laith Gymraeg. Bu'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd yn trafod y canllaw ers mis Medi 2017;
- Nodwyd y gallai datblygiad bach yn unig gael effaith ar ethos yr laith Gymraeg mewn ardal wledig. Cwestiynwyd sut y gallai'r CCA ddiogelu datblygiad o'r fath mewn ardaloedd gwledig. Dywedodd y Prif Swyddog Cynllunio fod y CCA yn rhoi sylw i ddatblygiadau mewn trefi mawr o fewn y ddau awdurdod lleol a phan gyflwynir ceisiadau cynllunio am 10 neu fwy o anheddau, rhaid cyflwyno asesiad o'r effaith ar yr laith Gymraeg gyda'r cais. Fodd bynnag, os yw ardal wledig wedi ei dynodi yn ardal ddatblygu a bod cais yn cael ei gyflwyno sydd yn ychwanegol i'r lleiafswm a nodir yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, yna byddai rhaid cynnal asesiad o'r effaith ar yr laith Gymraeg. Bydd rhaid i ddatblygwyr ddefnyddio unigolion proffesiynol i gynhyrchu asesiad effaith ar yr laith Gymraeg a Diwylliant.

PENDERFYNWYD derbyn y **Canllaw Cynllunio Atodol: Cynnal a chreu cymunedau nodedig a chynaliadwy fel y'i cyflwynwyd yn Atodiad 1 yr adroddiad.**

GWEITHREDU: Hysbysu'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd fod Cyngor Sir Ynys Môn wedi derbyn y **Canllaw Cynllunio Atodol: Cynnal a chreu cymunedau nodedig a chynaliadwy.**

5 ADRODDIAD CYNNYDD Y PANEL SGRIWTINI ADOLYGU CYNNYDD YSGOLION

Cyflwynwyd – adroddiad cynnydd gan Gadeirydd y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion a'r Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant.

Dywedodd y Cadeirydd fod cynrychiolwyr y Pwyllgor wedi bod yn cysgodi gweithgareddau GwE yn ddiweddar yn Ysgol y Borth, Porthaethwy; wedi mynychu Cynhadledd ar gyfer Penaethiaid Ysgolion Gogledd Cymru yn Venue Cymru, Llandudno gyda Shirley Clarke, yr arbenigwraig addysg, yn annerch y Gynhadledd; a sesiwn hyfforddiant gan GwE ar Gwricwlwm Cymru. Nododd y Cadeirydd y bydd yr Aelodau yn adrodd i'r Pwyllgor hwn maes o law ar y gweithgareddau a drefnwyd gan GwE.

Adroddodd yr Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant fod yr adroddiad yn crynhoi gwaith y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion yn ystod y cyfnod 7 Tachwedd, 2018 i 2 Ebrill, 2019. Mae'r Panel wedi cyfarfod â Phenathiaid Ysgolion a Chadeiryddion Llywodraethwyr ac wedi trafod trefniadau i gysgodi swyddogion GwE mewn nifer o weithgareddau.

Cyfarfu'r Panel fel a ganlyn:-

- 22 Tachwedd, 2018 – Ysgol Gynradd Corn Hir ac Ysgol Gynradd Henblas;
- 13 Rhagfyr, 2018 – Ysgol Uwchradd David Hughes a monitro Cynllun Gweithredu'r Gwasanaeth Dysgu;
- 24 Ionawr, 2019 – Ysgol Gynradd Bodedern
- 15 Chwefror, 2019 – Ysgol Gynradd Llanfairpwll ac Ysgol Gynradd Santes Fair;
- 22 Mawrth, 2019 – Ystyried trefniadau cysgodi swyddogion GwE a hunan arfarniad.

Dywedodd y Swyddog fod y Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion wedi meithrin gwell dealltwriaeth o'r broses gydweithio rhwng yr Awdurdod Addysg a GwE ac wedi cryfhau atebolrwydd o fewn ysgolion Ynys Môn. Nodwyd nad oes yr un ysgol yn Ynys Môn yn y categori coch ac mae'r rhan fwyaf o'r ysgolion yn y categori melyn yn nhablau perfformiad newydd Llywodraeth Cymru.

Rhoddodd y Pwyllgor ystyriaeth i'r adroddiad a chodwyd y materion canlynol:-

- Ystyriwyd y dylid rhoi cyfle i bob Aelod o'r Cyngor dderbyn gwybodaeth am y cwricwlwm addysg newydd a'r gwasanaethau a ddarperir gan GwE. Adroddodd y Prif Weithredwr fod trefniadau wedi'u gwneud i gynrychiolwyr o GwE fynychu cyfarfod Briffio Aelodau yn y dyfodol agos i gyflwyno gwybodaeth am y cwricwlwm addysg ac i drafod y ddeddf anghenion dysgu ychwanegol newydd;
- Cyfeiriwyd at doriadau ariannol o fewn ysgolion yn gyffredinol ac effaith bosib hynny ar safonau addysgol. Gofynnwyd a yw'r Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion wedi trafod y mater hwn. Dywedodd yr Uwch Reolwr Safonau a Chynhwysiant y bydd y sefyllfa ariannol yn heriol i ysgolion yn y dyfodol. Nododd y bydd rhaid i ysgolion ganfod ffyrdd mwy effeithiol o ddarparu'r addysg orau i ddisgyblion.

Diolchodd yr Aelod Portffolio Addysg, Ieuenctid, Llyfrgelloedd a Diwylliant i'r Panel Sgriwtini Adolygu Cynnydd Ysgolion am eu gwaith a dywedodd fod gwaith y Panel wedi cyfrannu at welliannau o fewn ysgolion ar Ynys Môn a'r cydweithio gyda GwE i godi safonau.

PENDERFYNWYD :-

- Cytuno fod y Panel yn herio perfformiad ysgolion unigol yn gadarn;
- Nodi fod y Panel yn canolbwyntio ar ddatblygu trefniadau cysgodi gyda GwE er mwyn caniatáu i Aelodau fynychu amryw o ddigwyddiadau monitro, cefnogi a hyfforddi mewn ysgolion;
- Nodi y bydd y Panel yn parhau i fonitro gweithrediad Cynllun Monitro'r Gwasanaeth Dysgu;
- Nad yw'r Panel yn ymwybodol o unrhyw negeseuon allweddol y mae angen eu cyfeirio at y Pwyllgor Gwaith ar hyn o bryd.

GWEITHREDU : Fel y nodwyd uchod.

6 RHAGLEN WAITH

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Swyddog Sgriwtini ar Raglen Waith y Pwyllgor hyd at fis Gorffennaf 2019.

PENDERFYNWYD nodi'r Rhaglen Waith hyd at fis Gorffennaf 2019.

GWEITHREDU : Fel yr uchod.

**Y CYNGHORYDD GWILYM O JONES
CADEIRYDD**